

DUU-001-019302

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Gujarati : CCT-08

(Bhartiyata Ane Bhartiya Sahitya)

Faculty Code : 001

Subject Code : 019302

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નની સામે ગુણ દર્શાવેલા છે.

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો વિસ્તૃત અને મુદ્દાસર જવાબ આપો. ૧૪
- (૧) ભારતીયતા સંજ્ઞા સ્પષ્ટ કરી તેનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (૨) ગુજરાતી સાહિત્યમાં ભારતીયતાનો સન્દર્ભ સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) 'સંવાદ'માં ગ્રંથસ્થ વાર્તાઓમાં પ્રગટ થતી ભારતીયતાને સદષ્ટાંત મૂલવો.
- ૨ (અ) નીચેના માંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. ૧૦
- (૧) ગુજરાતી નવલકથામાં ભારતીયતા.
- (૨) ગુજરાતી કવિતામાં ભારતીયતા.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો. ૧૦
- (૧) 'સંવાદ'ની વાર્તાઓમાં નારી જીવનની સમસ્યાઓ.
- (૨) 'સંવાદ'ની વાર્તાઓમાં પ્રગટ થતું ભારતીય જીવન દર્શન.
- ૩ (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- (૧) ભારતીયતા અને આધુનિકતા
- (૨) ભારતીયતા અને રાષ્ટ્રીયતા
- (૩) ભારતીયતા અને આધ્યાત્મિકતા
- (૪) 'સરસ્વતીચંદ્ર'માં ભારતીયતા.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- (૧) 'સંવાદ'ની કોઈ એક ઉત્તમ વાર્તાને ભારતીયતાના સન્દર્ભે મૂલવો.
- (૨) 'વળાંક' વાર્તામાં સ્ત્રી-પુરુષના સંબંધો વિશે ચર્ચા કરો.
- (૩) સ્ત્રી હૃદયની કુરતાના સન્દર્ભે 'તોબા તોબા' વાર્તાની સમીક્ષા કરો.
- (૪) બે સ્ત્રીઓના આદર્શ સંબંધોના સન્દર્ભે 'શાહની રખાત' વાર્તાને મૂલવો.

- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના એક બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. ૬
- (૧) ગુજરાતી સાહિત્યક્ષેત્રે ભારતીયતાની સમજ આપનારા કયા કયા વિદ્વાનો છે ?
- (૨) કયા કયા ગુજરાતી નિબંધકારોના નિબંધોમાં ભારતીયતા પ્રગટ થાય છે ?
- (૩) કયા અર્વાચીન ગઝલ કવિઓની કવિતામાં ભારતીયતાનો આધ્યાત્મિક સન્દર્ભ પ્રગટ થાય છે ?
- (૪) પ્રતિભારાય કઈ ભારતીય ભાષાનાં લેખિકા છે ?
- (૫) 'કઠપૂતળી' વાર્તા મૂળે કઈ ભાષામાં લખાયેલી છે ?
- (૬) સ્ત્રીની જૈવિકતા જ તેના વ્યક્તિત્વની બાધક છે એવું નિરૂપણ સંગ્રહની કઈ વાર્તામાં થયેલું છે ?

- ૫ નીચેના હેતુલક્ષી પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) ભારતીયતાની સમજ આપનારા નીચેના વિદ્વાનોમાં પ્રથમ કોણ છે ?
- (A) વી.કે.ગોકાક (B) પ્રવીણ દરજી
- (C) ઉમાશંકર જોશી (D) દર્શક
- (૨) ભારતીય સંસ્કૃતિનાં સત્ય અને અહિંસા જેવાં મૂલ્યોને પ્રગટાવતી ગુજરાતી નવલકથા કઈ છે ?
- (A) આંગણિયાત (B) ભારેલો અગ્નિ
- (C) માનવીની ભવાઈ (D) સ્વપ્નતીર્થ
- (૩) ઉષા વ્યાસની કઈ વાર્તા આ ગ્રંથમાં સંગ્રહાયેલી છે.
- (A) મોક્ષ (B) સુપ્રભાત
- (C) બાકી સૂરજ (D) વળાંક
- (૪) 'ત્રિજી જિદ્' વાર્તા કઈ કથન રીતિએ રજૂ થઈ છે ?
- (A) ત્રીજા પુરુષ એક વચન (B) એક પણ નહીં
- (C) ફલેશ બેક (D) પ્રથમ પુરુષ એક વચન

- (પ) 'સંવાદ'ની વાર્તાઓમાં કયો પ્રધાનસૂર સંભળાય છે ?
- (A) દલિતવાદ (B) મનોવૈજ્ઞાનિકવાદ
(C) નારીવાદ (D) અસ્તિત્વવાદ
- (દ) ક.મા.મુનશીની નવલકથાઓમાં પ્રધાનતઃ ભારતીયતાનું કયું પાસું પ્રગટ થયું છે ?
- (A) સામાજિક (B) પરંપરા મૂલક
(C) ધાર્મિક (D) ગુજરાતની અસ્મિતા
- (૭) 'સંવાદ' વાર્તાસંગ્રહ માં કઈ ગુજરાતી વાર્તાનો સમાવેશ થયો છે ?
- (A) ભાથીની વહુ (B) ખાંડણિયામાં માથું
(C) પોસ્ટ ઓફિસ (D) માજાવેલાનું મૃત્યુ
- (૮) 'મોક્ષ' વાર્તા મૂળે કઈ ભાષાની છે ?
- (A) ડોગરી (B) આસામી
(C) ઉડિયા (D) બંગાળી
- (૯) આશાપૂર્ણા દેવી મૂળ કઈ ભાષાનાં લેખિકા છે ?
- (A) બંગાળી (B) પંજાબી
(C) મરાઠી (D) કાશ્મીરી
- (૧૦) 'હવે ન્યાય થશે' વાર્તાના લેખિકા કોણ છે ?
- (A) ગગન ગિલ (B) જિલ્લાની બાનો
(C) તિલકવતી (D) વોલ્ગા
- (૧૧) માનવ નિયતિના સન્દર્ભે ખંડકાવ્યોનું આલેખન કરનારા કવિ કોણ છે ?
- (A) કલાપી (B) ન્હાનાલાલ
(C) કાન્ત (D) બાલાશંકર કંથારિયા
- (૧૨) ગુજરાતી સાહિત્યમાં ભારતીયતાની વિશ્વમાંગલ્યની ભાવના કયા કવિની કવિતામાં રજૂ થઈ છે ?
- (A) બ.ક.ઠાકોર (B) પ્રહલાદ પારેખ
(C) સુરેશ જોશી (D) ઉમાશંકર જોશી